

Razvozlana skrivnost izginulih copat

Ivan je tisto popoldne preživel na njivici v zadnji dolini pod Triglavom. Iz revne prsti je skrbno grebel drobne čompe, krompir, ki je tiste jeseni slabo obrodil. Pa ni bilo krivo vreme, ampak živali, saj so se spomladi neznansko razmnožile.

Prvi planinci so se čudili številnim miškam, ki so vseprek skakljale po listju in kamnih ob poti, ko pa so se priselile še v vas in na njive, je vrag odnesel šalo. Miši je bilo toliko, da so se jih kmalu celo vaški mački naveličali loviti, zato so ljudje začeli nastavljeni mišelovke in jih skušali prepoditi na vse načine. Kljub temu se je zdelo, da so miši neuničljive, kajti več kot so se jih znebili, več se jih je pojavilo in uničevale so vse, kar so lahko. Poleg miši pa je že tako pičel pridelek zdesetkala še zalega rovk, bra-morjev in kdo bi vedel česa še. Skratka – Ivan ni bil prav nič vesel, ko si je naložil napol prazno košaro na glavo in se odpravil proti domu.

Letos ne bomo jedli čomp s skuto in tudi v oblicah ne. Še trentarske polente si ne bomo mogli privoščiti, je jadikoval tudi naslednje do-poldne, ko se je na dvorišču pojavil poštar.

Dober dan, sta si voščila in malo pokramlja-la. Beseda je dala besedo in ker je bilo zunaj že precej jesensko hladno, ga je Ivan povabil na svoj daleč naokrog znani zeliščni čaj z bez-govim sirupom. Sirup iz črnih bezgovih jagod, ki jih je Ivan že sedmo jesen tik pred zmrzaljo sam pobiral, je bil njegova posebnost, ki jo je z užitkom popil vsakdo, ki mu ga je ponudil. Ker mu je poštar prinesel *Planinski vestnik*, ga je dobre volje pripravil tudi njemu, hkrati pa še naprej razpredal o slabi letini in skromni izbiri zimskih jedi zaradi pomanjkanja krompirja.

"Še trentarske polente si ne bomo mogli pri-voščiti," je glasno potožil.

"Kaj pa je trentarska polenta?" je zanimalo poštarja, ki se je v dolino Trente priženil s Šta-jerske.

"Vi ne poznate naše polente?" se je začudil gostoljubni Ivan. "Potem pa kar obsedite pri mizi, vam jo bom hitro pripravil," je dodal s

tako resnim glasom, da se poštar niti slučajno ni upal upirati. Molče je obsedel za mizo v topli kuhinji in potrpežljivo čakal. Pravzaprav je bil celo zadovoljen, da mu ne bo treba stati v vrsti za sendvič v trgovini, saj je že odbilo poldne in je bil čas za malico ravno pravi.

"Trentarska polenta je narejena iz koruzne moke in kuhanih domačih čomp. Pol koruze, pol pretlačenega krompirja, nekaj masla, in če bo vmes padel še kakšen ocvirek, ne bo nič škodilo," je med spretnim sukanjem kuhavnice resno razlagal kuhar Ivan in se motal ob šte-dilniku na drva.

Ko se je jed skuhal, je Ivan na poštarjev krožnik primaknil tudi malo divjačinskega golaža.

"Mmmm, kako diši. Okus pa je naravnost nebeški. Še angelčki bi ga z veseljem jedli, če bi imeli usta," se je navduševal poštar in snedel zvrhano poln krožnik na novo odkrite trentarske dobrote.

Tatinski posli

Po nenadejani južini jo je poštar s svojim polnim trebuhom brž mahnil po službeni poti naprej, Ivan pa si je dal duška s pospravljanjem kuhinje, pomivanjem posode in čiščenjem tal, saj je rad poskrbel za čistočo v svojem domu. Že mnogo let je minilo, odkar je ovdovel. Sprva je bil čisto izgubljen, saj ni znal niti jajca na oko ocvreti, kaj šele posteljo preobleči, a se je sčasoma vsega naučil. Dolgo je žaloval za ženo in dolgčas preganjal s hojo v gore, sčasoma pa se je navadil in si čas krajšal tudi z opazovan-jem planincev, ki so hiteli mimo njega proti Prehodavcem.

Njegovi predniki so bili znani oskrbovalci Zasavske koč, kamor je že njegov nono s

konjem tovoril živež in pijačo. Po navadi se je okoli treh ali najpozneje ob štirih zjutraj odpravil na naporno pot in prikoral že sredi dneva nazaj v dolino, kjer so ga poleti čakali košnja, obračanje sena, sekanje drv, molža, priprava kislega mleka in še cel kup drugih reči. Trentarji se res nikoli niso dolgočasili, saj je bilo dela vedno na pretek, marljivih rok pa je pogosto primanjkovalo, saj so mnogi odhajali s trebuhom za kruhom. Že v starih časih so živeli nam podobni ljudje, ki so jo pred težkim življenjem v hribih popihali na tuje, kjer je bilo vsaj na videz lažje kot v gorski divjini.

Ivan je še en dan preživel ob delu, ko pa se je sonce umaknilo k nočnemu počitku, je tudi sam odnehal. Utrujen je komaj zbezal z nog plastične cokle in jih kot vedno pustil na klopki pred vhodom. Vstopil je v hišo, zaklenil vrata, kar neumit skočil v pižamo in naravnost v toplo posteljo. Ko se je zjutraj zbudil in stopil ven, pa je zazijal od začudenja: na klopki je namreč namesto obeh zagledal samo eno coklo. Sklonil se je in pogledal pod leseno klop, toda obuvala ni bilo niti na tleh. Obšel je hišo in se ozrl po okolici, a vse zaman. Cokle ni bilo nikjer.

"Kaj, če mi jo je odnesel kak kuža? Turisti nenehno vlačijo pse s seboj, in to kar brez povodca. Gotovo mi jo je izmaknil kateri od njih," je sklenil.

Namesto priročnih plastičnih cokel si je bil primoran nataktni pošvedrane sandale, saj se mu je mudilo v vaško trgovino. Tam je lahko nabavil skoraj vse, zato je verjel, da bo našel tudi plastične cokle, saj samo z eno pač ni mogel hoditi okoli. Podjetna trgovka je dobro vedela, kaj mora ponuditi Trentarjem in tujcem, da bodo zadovoljni vsi in jim ne bo treba po nakupih v Bovec, Kranjsko goro, Trbiž ali v še bolj oddaljeni Beljak.

Sonce se je že bohotilo izza Triglava, kajti jesenska ura se je bližala enajsti, zato so tudi najpočasnejše Trentarke že čakale v vrsti pred trgovino. Kot se za ljudi spodobi, so tudi one klepetale in si pripovedovale novice. Nič posebnega se ni pripetilo, zato jim je že skoraj zmanjkalo besed, ko se je v vrsto postavil Ivan v svojih pohojenih sandalah.

"Brrr, tako hladno je, ti pa še kar v sandalah opletaš okoli?" se je tako glasno začudila Mica, da so se vse ženske ozrle po njegovi obutvi.

"Če pa mi je ponoči nekdo ukradel coklo," je prostodušno priznal Ivan, ki je od sramu kar pordel v obraz.

Ko so zbrane to slišale, so se kot plaz usule iskrene pripombe skoraj vseh v vrsti, saj je

tudi pri njih neznanec že več noči zapored kradel obutev. Mali Brini je odnesel čisto novo rožnato copatko, Piki je zmanjkala leva, Medeji pa desna bela superga. Tudi Justa je pogrešala eno coklo in še škorenj za povrh, Nevenki pa je nepridiprav izmaknil čisto novo črno bale-rinko.

Le kdo je to, so se druga za drugo spraševale ženske, jeza v njih pa je kar vrela in se dvigala kot kipeča kaša. Treba bo odkriti tatu, saj se tako res ne da več živeti, so soglašale vse po vrsti. Kdo pa ima toliko denarja, da si bo vsak dan kupil nove čevlje, so se razburjale in netile pogum druga v drugi, dokler niso kar tri poročene gospe hkrati glasno izjavile, da bodo sredi noči postavile svojega moža na stražo, in to s puško na rami.

Detektivka na delu

Dixie je tiste noči zelo slabo spala. Kar naprej se je premetavala in obračala na svojem ležišču, da jo je gospodična večkrat glasno opomnila, naj vendar miruje in vsaj njej pusti spati. A pomagalo ni nič, saj je psička ostajala nemirna, vse dokler se gospodična ni tako razjezila, da jo je nagnala ven. Dixie ni bilo treba dvakrat reči, saj so bili njeni samostojni izleti v naravo zelo skopo odmerjeni, zato se je brž izmuznila, da si njena skrbnica ne bi prej premislila. Pred vrati je zavohala neznani vonj. Njen smrček mu je nezadržno sledil in jo privedel do gospodičninega gojzarja, ki je ležal za hišo na tleh.

"Čudno, da ga moja vestna gospodična ni pospravila," si je mislila in se ozrla po drugem gojzarju. Vendar ga ni bilo nikjer, le neznani vonj jo je še naprej zbadal v smrček. Širil se je tja proti gozdnim obronkom in radovednica se mu ni mogla upreti, zato je stekla naravnost med visokorasle bukve. Vonj se je razpredal proti ogromni skali, porasli z mahom.

"Hov hov, saj tu je votlina," je zalajala psička, ko je odkrila z mahom porasli vstop.

Gramozna potka jo je vodila navzdol, vse dokler se ni pred njo razširila manjša podzemna dvorana. Še sreča, da je temi navkljub tako ostro videla, predvsem pa vohala in bila previdna, sicer bi se zagotovo spotaknila ob velik gumijast škorenj, ki se je nenadoma zarisal pred njo.

"Vau, kaj pa je to?" je zazijala od začudenja, ko jo je za škornjem pričakal visok kup najrazličnejše obutve. Moški in ženski čevlji, superge, sandale, japonke, gojzarji, copate in celo ženski salonarji z visoko peto so družno ležali drug na drugem. Vsak vsaj malo obgrizen in

vsak brez svojega para. Desni so ostali brez levega, levi pa brez desnega tovariša.

"Le komu je lahko prišlo na pamet, da je ukradel toliko obutve? In zakaj jo je zgrizel?" se je spraševala vse bolj začudena najditeljica.

"Jaz! Nisem jih ukradla, ampak vzela in jih spravila tu na varno, ker mi tako lepo dišijo. Veš, vsak kos ima svoj vonj in drugačen okus. Zdaj je to moja osebna zbirka. Z največjim veseljem prinašam, zbiram in okušam človekova obuvala," se je oglasila lisica Zvita, ki se je tedaj prikazala izza kupa. S svojim košatim repom je nežno pobožala obuvala in se ponosno postavila pred Dixie.

"Uf, hov hov, to pa ne bo dobro. Ali veš, da te jezni lastniki obutve že iščejo!? Ustrelili te bodo, če te odkrijejo. Strašansko si jih razkurila! Če nisi povsem znorela, brž poberi šila in kopita in se izseli od tod. Ampak res čim hitreje se izgubi, hov hov, če ti je mar lastno življenje, hov hov," je kradljivki svetovala prijateljica.

Lisica Zvita je k sreči hitro razumela in v svojo bisago bliskovito pospravila nekaj malenkosti. Še zadnjič je prevohala vse nabrane čevlje s takim užitkom, kot da bi si želela spomin nanje za vedno vtisniti v lisičje možgane. Ko pa je

Dixie pogledala vstran, je zvitorepka brž pograbila prvi čevelj, ki ga je zagledala, in ga neslišno vtaknila v svojo malho, potem pa jo tako hitro ucvrla, kdo bi vedel kam, da je nikoli več nihče ni videl v tistih krajih.

Z visoko dvignjenim repom je Dixie popraskala po vhodnih vratih in z gospodičninim gozdarjem v gobčku njegovi lastnici namignila, naj ji sledi.

"O, kaj takega!" je osupnila gospodična, ko je zagledala toliko različnih čevljev na istem kupu. Enako osupli so molče obstali vsi, ki so si skupaj z gospodično in Dixie pozneje ogledali kup in v njem poiskali vsak svoj čevelj. Le Anica ga ni našla, saj je Zvita s seboj odnesla prav njenega. A nič zato, je pomislila deklica. Saj so bili itak prav vsi ogrizeni in neprimerni pa rabo.

Kaj pa Zvita? Čisto zares je za vedno izginila iz Trente, domačini pa so si vseeno za vedno zapomnili, da svojo obutev vsak večer skrbno pospravijo na varno. ●

Zgodba o tatinski lisici se je res primerila v Trenti in tudi v Nemčiji in je pravljичno resnična; enako kot imena nastopajočih, ki so delno izmišljena.

Lisica Zvita je razumela Dixiejino opozorilo in jo hitro ucvrla kdo bi vedel kam. Nikoli več je nihče ni videl v tistih krajih.
Ilustracija Jernej Myint